

Zavedenie daňového mixu ako nástroja na stabilizovanie financovania územnej samosprávy

Matej Tunega, analytik INEKO

15.6.2021

Workshop Podnikateľskej aliancie Slovenska (PAS) k prezentácii analýz možností ďalšej decentralizácie a financovania samospráv na Slovensku

Ako zmeniť financovanie samospráv?

- Znížiť zaťaženie práce, zvýšiť zaťaženie majetku

Motivácia:

- Podporenie ekonomického rastu
- Obmedzenie daňových únikov

- Zlepšiť stabilitu príjmov samospráv

Motivácia:

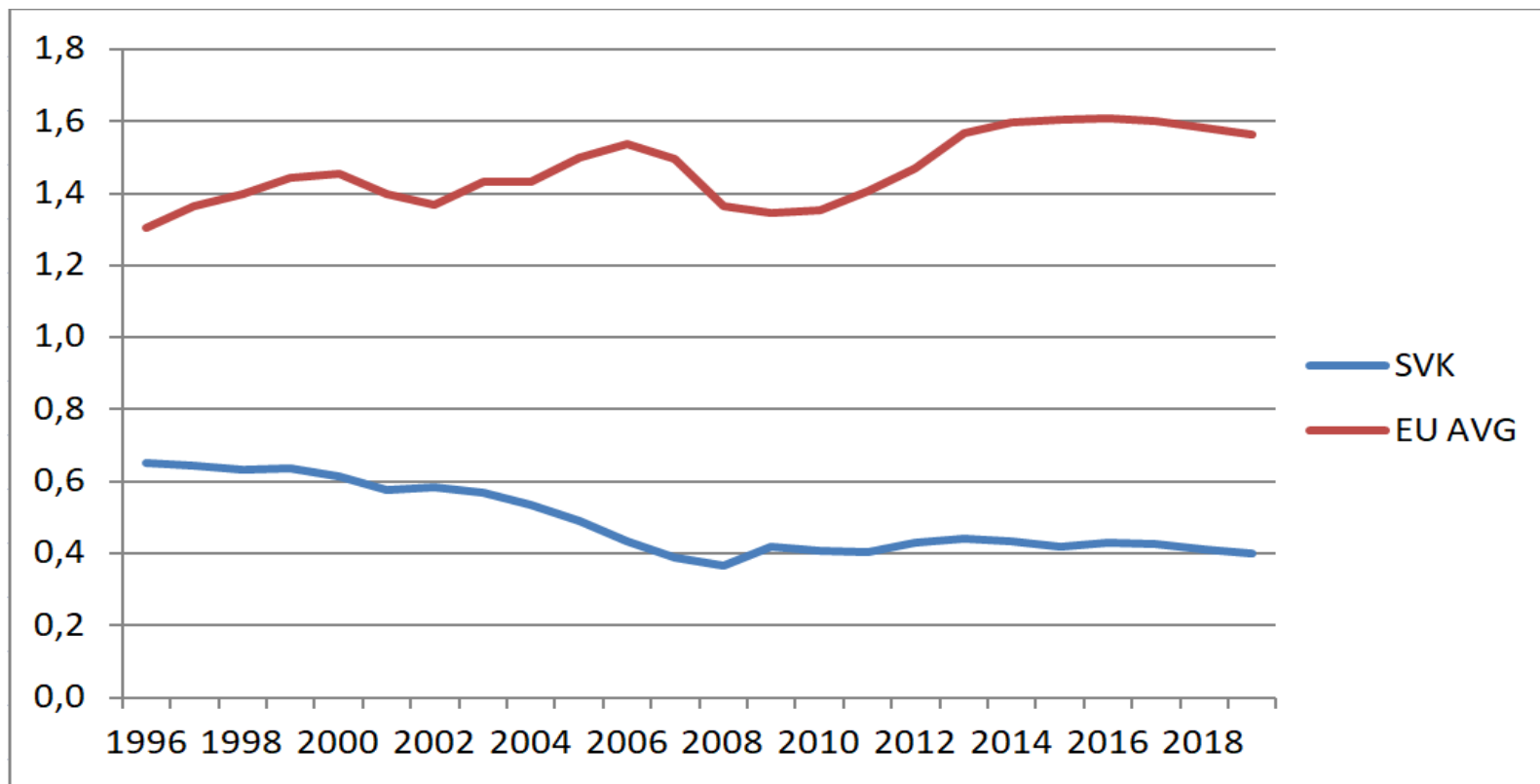
- Predvídateľnosť
- Odolnosť voči šokom

1) Znížiť zaťaženie práce, zvýšiť zaťaženie majetku

- IFP: „Ekonomovia a medzinárodné organizácie sa zhodujú, že majetkové dane patria k tým daniam, ktoré najmenej obmedzujú ekonomický rast na rozdiel od daní z príjmu“
- Daň z nehnuteľností (DzN):
 - ekonomicky menej škodlivá
 - ťažšie sa jej vyhýba

Porovnanie výberu DzN: SR vs EÚ

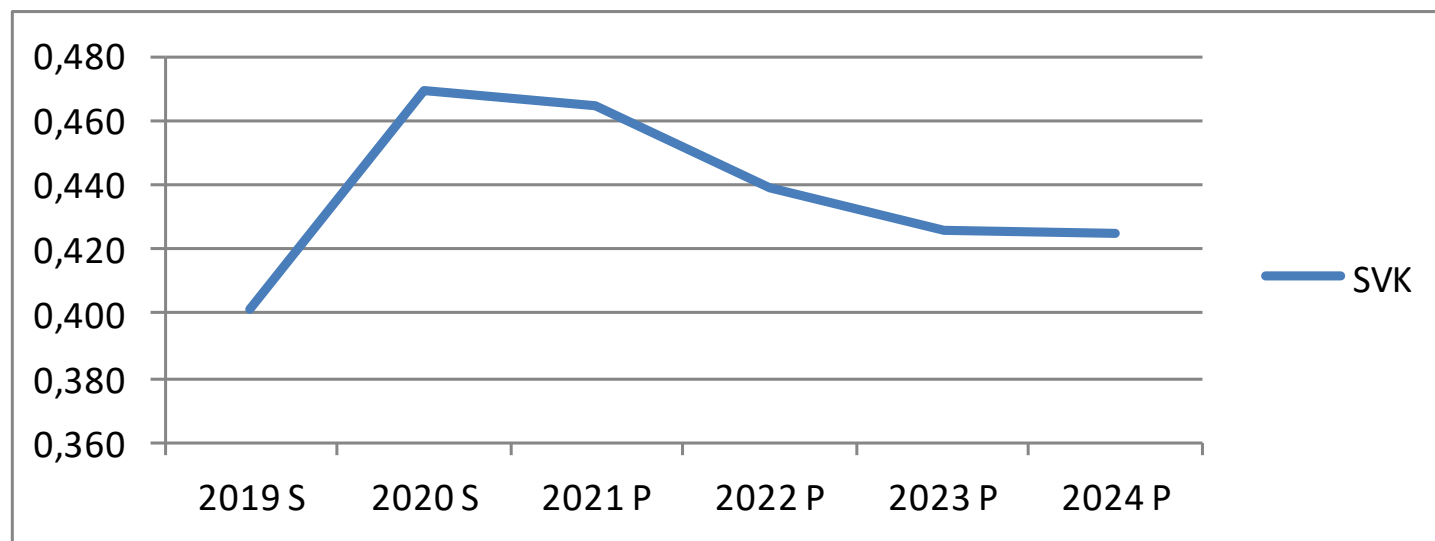
- Graf: Porovnanie výberu daní z nehnuteľností na Slovensku s priemerom krajín EÚ (v % HDP)

Zdroj: OECD data, Tax on property, <https://data.oecd.org/tax/tax-on-property.htm>

Prognóza výberu DzN v SR

- Graf: Predpokladaný výber DzN na Slovensku v nasledujúcich rokoch (v % HDP)

Zdroj: Výbor pre daňové prognózy MF SR, [prognóza daňových a odvodových príjmov \(marec 2021\)](#)

Možné zvýšenie DzN

- 0,464 % vs 1,565 % HDP: 3,37-násobok
- V roku 2021: 443 mil. eur vs 1,493 mld. eur
- Rozdiel 1,05 mld. eur = 1/3 výberu DPFO
- Bolo by možné znížiť a zjednotiť DPFO na 13 %
- Alebo zvýšiť NČZD z 376 na 603 eur mesačne
- Alebo znížiť odvody pre ľudí s nízkym príjmom

2. Zlepšiť stabilitu príjmov samospráv

- Príjmy samospráv sú v súčasnosti slabo diferencované, závislé najmä od DPFO (tvorí 79 % daň. príjmov obcí a 100 % pri VÚC)
- Potenciálny problém pri prudkom náraste nezamestnanosti
- Riešením je naviazať príjmy samospráv na viacero daní
- V rokoch 2019-2024 dostávajú samosprávy 21,4 % z celkových daňových príjmov štátu

Odporúčanie: zaviesť daňový mix

- Čo najskôr zaviesť daňový mix, napr. 22,07 % z výberu DPFO + DPPO + DPH + spotrebné dane.
- Následne počas 10 rokov znižovať podiel z 22,07 na 16,00 %
- Obce budú nútené postupne zvyšovať DzN
(k zvýšeniu daní z nehnuteľností na vyše trojnásobok nemôže prísť z roka na rok)
- VÚC bez zmeny, budú mať vyšší podiel z mixu

Realizácia

- Tab.: Príklad desaťročného prechodného obdobia medzi alternatívami 3 a 6

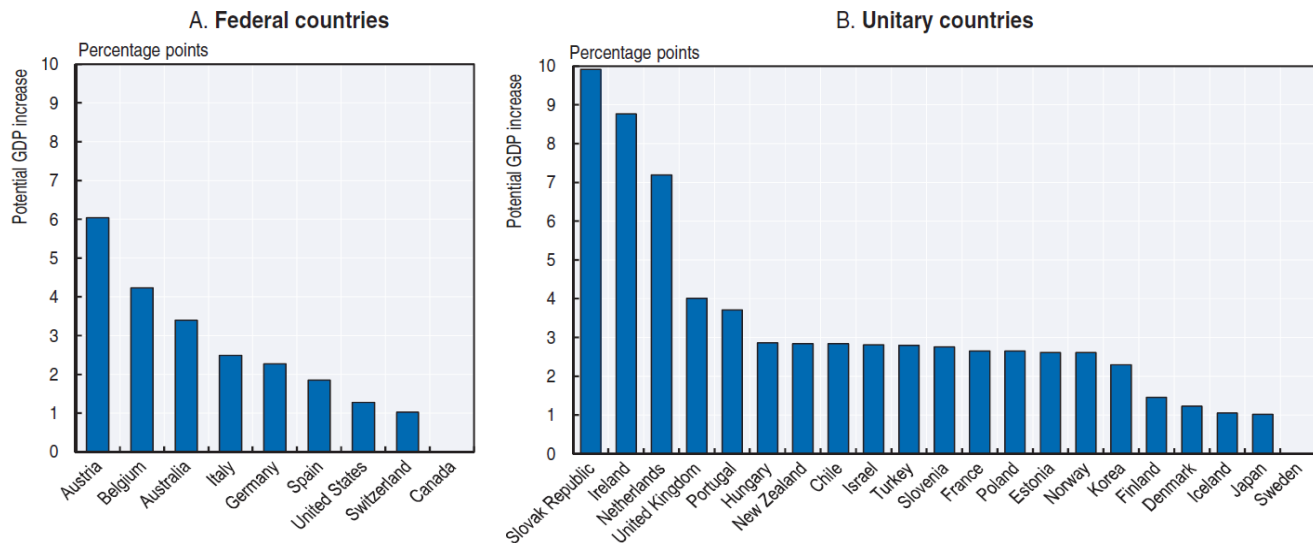
rok	DzN (výber v % HDP)	podiel DPFO+DPPO+DPH+SD pre samosprávy (%)	dane v prospech obcí (%)	dane v prospech VÚC (%)
2021	0,464	22,07	70,00	30,00
2022	0,574	21,46	68,53	31,47
2023	0,684	20,86	67,06	32,94
2024	0,794	20,25	65,59	34,41
2025	0,904	19,64	64,12	35,88
2026	1,015	19,04	62,65	37,35
2027	1,125	18,43	61,18	38,82
2028	1,235	17,82	59,71	40,29
2029	1,345	17,21	58,24	41,76
2030	1,455	16,61	56,77	43,23
2031	1,565	16,00	55,30	44,70

Zdroj: vlastné prepočty

Pokračovať v decentralizácii

- Graf: Potenciálne dodatočné zvýšenie HDP v prípade dosiahnutia úrovne decentralizácie, akú malo v danom čase Švédsko (v % HDP)

Figure 3.6. **Some countries could gain considerably from decentralising**

Source: Blöchliger, H., et al. (2013), "Fiscal Federalism and its Impact on Economic Activity, Public Investment and the Performance of Educational Systems", OECD Economics Department Working Papers, No. 1051, OECD Publishing, Paris, <http://dx.doi.org/10.1787/5k4695840w7b-en>.

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888932911670>

Zdroj: OECD (2013), Fiscal Federalism 2014: Making Decentralisation Work, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/9789264204577-en>

Pokračovať v decentralizácii

- Audit kompetencií a prepočítanie nákladov
- Pri pridávaní nových kompetencií presná kvantifikácia (transparentne)
- Zvážiť zaangažovanie samospráv do výberu niektorých daní -> zmenšenie daňovej medzery
- Časť vybranej dane by mohla ostať v danej obci či regióne -> súťaž medzi samosprávami
(napr. 10 % obec, 10 % obce v okrese, 10 % daná VÚC a 70 % prerozdelenie)

Ďakujem za pozornosť

- Analýza na webe INEKO